

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Kříže, soudce Mgr. Bc. Jana Schneeweise a soudkyně Mgr. Věry Jachurové v právní věci

žalobce: **Mgr. M. H.**
zastoupený advokátem JUDr. Františkem Výmolou
se sídlem Husníkova 8, Praha 5
proti

žalovanému: **Národní bezpečnostní úřad**
se sídlem Na Popelce 2, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí ředitele Národního bezpečnostního úřadu ze dne 15. 2. 2022,
č.j. 30/2022-NBÚ/07-OP

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a průběh řízení před správním orgánem

1. Žalobce se žalobou domáhal zrušení rozhodnutí ředitele Národního bezpečnostního úřadu (dále jen „ředitel NBÚ“) uvedeného v záhlaví tohoto rozsudku (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým byl zamítnut rozklad žalobce a potvrzeno rozhodnutí Národního bezpečnostního úřadu (dále jen „NBÚ“) ze dne 10. 11. 2021, č.j. 92149/021-NBÚ/P (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), jímž byla žalobci zrušena platnost osvědčení fyzické osoby č. X pro stupeň utajení „Tajné“ (dále jen „Osvědčení“).
2. Ředitel NBÚ v odůvodnění napadeného rozhodnutí konstatoval, že žalobci bylo na základě žádosti ze dne 6. 4. 2017 vydáno dne 15. 6. 2017 Osvědčení s platností do 15. 6. 2024. Následně NBÚ obdržel zprávy příslušné zpravodajské služby, z nichž vyplynuly skutečnosti zpochybňující závěr, že žalobce nadále splňuje podmínky pro vydání, resp. Shodu s prvopisem potvrzuje P. V.

držení Osvědčení. Informace byly označeny stupněm utajení „Důvěrné“, takže je v napadeném rozhodnutí nebylo možno specifikovat. NBÚ tedy přistoupil v souladu s § 110 odst. 1 zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně utajovaných informací“) k prověřování, zda žalobce i nadále splňuje podmínky pro vydání osvědčení. Proti žalobci byly policejním orgánem zahájeny úkony trestního řízení pro podezření ze zločinu obecného ohrožení podle § 272 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákoník“), k němuž mělo dojít v lednu 2018 při výcviku ve střelecké přípravě na policejní střelnici. NBÚ prostudoval trestní spis žalobce a kopie relevantních dokumentů byly založeny do bezpečnostního svazku.

3. Vyhodnocením informací získaných v souladu s § 110 odst. 1 zákona o ochraně utajovaných informací dospěl NBÚ k závěru o důvodnosti pochybnosti, zda žalobce i nadále splňuje podmínky pro vydání, resp. držení Osvědčení.
4. NBÚ následně zahájil řízení o zrušení platnosti žalobcova Osvědčení. Protože mu informace získané v rámci prověřování nepostačovaly pro zjištění úplného stavu věci, požádal NBÚ žalobce o udělení souhlasu podle § 107 odst. 5 zákona o ochraně utajovaných informací (dále jen „souhlas“). Žalobce byl současně poučen, že neudělení souhlasu může být posuzováno jako vědomá nesoučinnost, případně jako maření účelu bezpečnostního řízení. Neudělení souhlasu tak může být v odůvodněných případech považováno za chování naplňující znaky některého bezpečnostního rizika. Žalobci byla žádost odeslána třikrát (první byla jako nedoručená vrácena NBÚ dne 22. 6. 2021 a následně byla žalobci doručena dne 30. 6. 2021, druhá byla žalobci doručena dne 20. 7. 2021 a poslední byla žalobci doručena dne 19. 8. 2021. Žalobce na uvedené žádosti reagoval podáními ze dne 15. 7. 2021, 5. 8. 2021 a 6. 9. 2021. Tvrdil v nich, že poskytuje dostatečnou součinnost a uváděl návody a návrhy pro pracovníky NBÚ, jak mají v řízení postupovat. V řízení se také dne 3. 7. 2020 uskutečnil pohovor se žalobcem ve smyslu § 105 zákona o ochraně utajovaných informací.
5. NBÚ vyhodnotil zjištěné skutečnosti tak, že žalobce nesplňuje podmínku bezpečnostní způsobilosti ve smyslu § 12 odst. 1 písm. d) zákona o ochraně utajovaných informací, neboť u něj bylo shledáno bezpečnostní riziko podle § 14 odst. 3 písm. i) téhož zákona (opakované neposkytnutí nezbytné součinnosti). NBÚ proto vydal prvostupňové rozhodnutí, jímž rozhodl o zrušení platnosti žalobcova Osvědčení. Naplnění skutkové podstaty bezpečnostního rizika NBÚ shledal v opakovaném neudělení souhlasu ze strany žalobce. Z neposkytování součinnosti lze dovodit, že žalobce neumožňuje NBÚ šetření pro zjištění úplného stavu věci, což lze považovat za jednání, kterým úmyslně maří řízení o zrušení platnosti Osvědčení. Řízení přitom nelze zastavit, neboť by došlo k zakonzervování nežádoucího stavu, kdy by žalobce měl i nadále přístup k utajovaným informacím. V případě bezpečnostního řízení dle § 101 odst. 1 zákona o ochraně utajovaných informací jsou pro další postup NBÚ nezbytné úkony dle § 107 odst. 3 téhož zákona, k nimž je ovšem nutný souhlas žalobce. Ten, ač na zaslané žádosti reagoval, NBÚ i přes opakované poučení souhlas neudělil. NBÚ tak bylo znemožněno vést řízení bez zbytečných průtahů. NBÚ dále v odůvodnění prvostupňového rozhodnutí uvedl, že vzhledem k charakteru zjištěných skutečností jde o opakované jednání, z něhož je patrná neochota žalobce podrobit se procedurám v oblasti ověřování, zda nadále splňuje podmínky pro držení Osvědčení. Součinnost žalobce nebyla taková, jakou NBÚ považuje za nezbytnou, a žalobce tak jako držitel Osvědčení nedává záruku, že v případě přístupu

k utajovaným informacím bude dodržovat zákonné povinnosti. Nemůže proto být považován za spolehlivého garanta ochrany utajovaných informací. NBÚ dodal, že při shledání skutkové podstaty bezpečnostního rizika není vázán rozhodnutími jiných orgánů státu. Je v jeho kompetenci rozhodnout, zda v chování účastníka řízení bezpečnostní riziko spatřuje či nikoliv. Podstatné je, zda žalobce i nadále splňuje podmínky pro držení Osvědčení, tedy zda je i nadále schopen poskytovat požadovanou ochranu utajovaným informacím. Tato otázka byla zodpovězena opakovaným úmyslným neposkytnutím součinnosti, jímž se žalobce sám diskvalifikoval z okruhu osob, kterým může být umožněn přístup k utajovaným informacím.

6. Ředitel NBÚ v odůvodnění napadeného rozhodnutí konstatoval, že postup NBÚ v řízení byl v souladu se zákonem a zjištěné skutečnosti byly vyhodnoceny správně. Žalobce nesplňuje podmínku bezpečnostní spolehlivosti dle § 12 odst. 1 písm. d) zákona o ochraně utajovaných informací, protože u něj existuje bezpečnostní riziko dle § 14 odst. 3 písm. i) téhož zákona. Bezpečnostní riziko shledal ředitel NBÚ v opakovaném neudělení souhlasu, ač byl žalobce o následcích takového jednání poučen. Žalobce sice na výzvy NBÚ reagoval, souhlas však podmiňoval určitým konáním a postupem NBÚ. Neudělením souhlasu žalobce nedovolil NBÚ v situaci, kdy získané informace nepostačovaly ke zjištění úplného stavu věci, postupovat dále v řízení. Ředitel NBÚ tedy shledal průtahy toliko na straně žalobce. Žalobce neposkytl potřebnou součinnost v podobě souhlasu ani ke dni vydání napadeného rozhodnutí. Právní úprava ochrany utajovaných informací je založena na principu vyloučení jakýchkoliv pochybností o bezpečnostní spolehlivosti prověřované osoby. Nedostatek bezpečnostní spolehlivosti může být dán již při pouhém podezření z existence bezpečnostního rizika. S ohledem na zjištěné informace nelze žalobce považovat za osobu bezpečnostně spolehlivou a lze důvodně usuzovat, že jeho jednání má významný přesah do oblasti utajovaných informací.
7. Žalovaný se dále vyjádřil k rozkladovým námitkám žalobce. Uvedl, že práva nahlédnout do svého bezpečnostního svazku žalobce využil celkem sedmkrát. Při posledním nahlédnutí dne 23. 9. 2021 byl dotázán, zda došlo ke změně jeho názoru ohledně udělení souhlasu. Pouze z tohoto důvodu NBÚ zpracoval úřední záznam č.j. 79284/2021-NBÚ/P. V případě ostatních nahlížení neměl povinnost úřední záznam zpracovat. Na bezpečnostní řízení se dle § 159 zákona o ochraně utajovaných informací nevztahuje zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Žalobce však měl možnost všechna svá podání učinit písemně, o čemž byl opakovaně poučen.
8. K námitce, že žádný ze zpracovatelů nezná problematiku, která je předmětem bezpečnostního řízení, ředitel NBÚ uvedl, že v průběhu bezpečnostního řízení musí být NBÚ schopen posoudit, zda zjištěné skutečnosti naplňují podstatu některého z bezpečnostních rizik, což NBÚ byl, jinak by dle § 106 odst. 2 zákona o ochraně utajovaných informací ustanovil znalce. Zopakoval, že při shledání bezpečnostního rizika není NBÚ vázán rozhodnutími jiných orgánů státu.
9. NBÚ vzal písemné návrhy žalobce na vědomí a postupoval standardně. Není pravdou, že by jeho postup nebyl objektivní. K tvrzení žalobce ohledně poučení ve vztahu k nahlížení do bezpečnostního svazku a jeho odpovědi ve vztahu k žádostem NBÚ o udělení souhlasu žalovaný uvedl, že z nich lze dovodit pouze to, že žalobce souhlas aktuálně neuděluje, a tedy neposkytuje NBÚ součinnost. Udělení souhlasu nemůže být podmiňováno. Souhlas byl nezbytně nutným úkonem, bez něhož nebylo možné úplně zjistit skutečný stav věci.

10. K námitkám ohledně postupu zaměstnanců NBÚ pak ředitel NBÚ uvedl, že subjektivní názor žalobce bez uvedení konkrétních pochybení není relevantní. Žalobce v průběhu řízení nenamítl podjatost některé z úředních osob, a není tak zřejmé, na čem svou námitku staví. Ředitel NBÚ uzavřel, že žalobce nesplňuje podmínku bezpečnostní spolehlivosti dle § 12 odst. 1 písm. d) zákona o ochraně utajovaných informací z toho důvodu, že u něj existuje bezpečnostní riziko dle § 14 odst. 3 písm. i) téhož zákona.

II. Obsah žaloby

11. Žalobce v žalobě namítl, že mu byla platnost Osvědčení zrušena bez právního důvodu a za pochybné důkazní situace. Ředitel NBÚ nevzal v dostatečné míře na vědomí skutečnosti namítané v rozkladu.
12. Svůj názor na věc žalobce podrobně popsal jak ve vyjádřeních k žádostem, tak také při osobním pohovoru a v rozkladu. Na tato svá vyjádření odkázal a uvedl, že NBÚ svůj závěr o přítomnosti bezpečnostního rizika opírá zejména o informace obsažené v utajovaných zprávách příslušné zpravodajské služby. Žalobce s existencí bezpečnostního rizika u své osoby nesouhlasí. Po dobu působení u Policie České republiky a Vojenské policie vždy dodržoval zákony, interní právní předpisy i pravidla profesionální etiky. Vzhledem k tomu, že nemá právo seznámit se s obsahem zpráv zpravodajských služeb, musel podat žalobu, aby soud věc objektivně posoudil a spravedlivě rozhodl.

III. Vyjádření žalovaného

13. Žalovaný ve vyjádření k žalobě soudu navrhl, aby žalobu zamítl. Konstatoval, že naplnění skutkové podstaty bezpečnostního rizika ve smyslu § 14 odst. 3 písm. h) zákona o ochraně utajovaných informací bylo shledáno v opakovaném neudělení souhlasu, ač byl žalobce o následcích takové jednání opakovaně poučen. Zdůraznil, že žalobce ke dni vydání prvostupňového i napadeného rozhodnutí neposkytl žalovanému nezbytnou součinnosti při bezpečnostním řízení. Problém netkví v obsahu utajovaných dokumentů. Informace obsažené v utajovaných dokumentech byly pouze „podnětem“ k ověřování, zda žalobce i nadále splňuje podmínky pro další držení Osvědčení. Obsah utajovaných informací ovšem k posouzení, zda se u žalobce vyskytuje jiné bezpečnostní riziko než podle § 14 odst. 3 písm. i) zákona o ochraně utajovaných informací, sloužit nemohl, protože žalobce neposkytnutím součinnosti (neudělením souhlasu) mařil zahájené řízení. Není tedy pravdou, že žalovaný svůj závěr o přítomnosti bezpečnostního rizika u žalobce opřel o informace obsažené v utajovaných zprávách příslušné zpravodajské služby.
14. Spisový materiál dle přesvědčení žalovaného dostatečně dokládá skutečnost, že žalobce nesplňuje podmínku bezpečnostní spolehlivosti dle § 12 odst. 1 písm. d) zákona o ochraně utajovaných informací, neboť u něj existuje bezpečnostní riziko podle § 14 odst. 3 písm. i) téhož zákona, tj. opakované neposkytnutí nezbytné součinnosti při bezpečnostním řízení zahájeném dle § 101 odst. 1 zákona o ochraně utajovaných informací. Rozkladové námitky žalobce byly vypořádány zcela dostatečně.

IV. Doplnění žaloby

15. Dne 27. 11. 2023 bylo soudu doručeno doplnění žaloby. Žalobce v něm namítal, že oznámení o zahájení řízení ze dne 4. 11. 2019 nesplňuje zákonné podmínky, neboť z něj není zřejmé, z jakého důvodu bylo řízení zahájeno, ani to, zda důvody pro zahájení řízení jsou v režimu utajení. Žalobce se tak ve vztahu k žádosti o souhlas nemohl účinně hájit

proti konkrétním důvodům. NBÚ měl sám pochybnosti o důvěryhodnosti podnětu, a proto požadoval souhlas.

16. Žalobce dále namítal vady výroku prvostupňového rozhodnutí. Není z něj zřejmé, proč bylo Osvědčení zrušeno. Citace § 14 zákona o ochraně utajovaných informací měla být obsažena ve výroku prvostupňového rozhodnutí. Tímto bylo zkráceno právo žalobce na účinnou obranu.
17. Současně nebyl dostatečně zjištěn skutkový stav věci, čímž došlo k nesprávnému právnímu posouzení věci. V odůvodnění napadeného rozhodnutí nebyly dostatečně uvedeny důvody pro vyžádání souhlasu, ani to, v čem spočívají nedostatky střeleckého výcviku.
18. Další neřešenou otázkou je, zda lze opakovaně požadovat souhlas, pokud byl žalobcem v minulosti při vydání Osvědčení udělen. Správní orgány se touto otázkou nezabývaly a z napadeného rozhodnutí není zřejmé, zda byl souhlas žalobce v minulosti udělen a zda jej lze případně použít. Pokud by souhlas bylo možno použít, byla by správní rozhodnutí nezákonná. Otázka opakované součinnosti nebyla v napadeném rozhodnutí dostatečně řešena, stejně jako to, zda potřebou součinnosti nebylo možno získat jiným způsobem.

V. Ústní jednání před soudem

19. Při ústním jednání před soudem konaném dne 14. 12. 2023 setrvaly obě strany na svých procesních stanoviscích a shrnuly svou dosavadní argumentaci.

VI. Posouzení věci Městským soudem v Praze

20. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, a to v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí [§ 75 odst. 1, 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)].
21. Při rozhodování soud vyšel zejména z této právní úpravy:
22. Podle § 12 odst. 1 písm. d) zákona o ochraně utajovaných informací osvědčení fyzické osoby Úřad vydá fyzické osobě, která je bezpečnostně spolehlivá.
23. Podle § 14 odst. 1 zákona o ochraně utajovaných informací podmínku bezpečnostní spolehlivosti splňuje fyzická osoba, u níž není zjištěno bezpečnostní riziko
24. Podle § 14 odst. 3 písm. i) zákona o ochraně utajovaných informací za bezpečnostní riziko lze též považovat opakované neposkytnutí nezbytné součinnosti při bezpečnostním řízení zahájeném podle § 101 odst. 1.
25. Podle § 101 odst. 1 zákona o ochraně utajovaných informací řízení o zrušení platnosti osvědčení fyzické osoby, osvědčení podnikatele nebo dokladu Úřad zahájí, existuje-li důvodná pochybnost o tom, že držitel takovéto veřejné listiny i nadále splňuje podmínky pro její vydání (§ 12, 16 a 81).
26. Podle § 101 odst. 2 zákona o ochraně utajovaných informací přestal-li držitel osvědčení fyzické osoby, osvědčení podnikatele nebo dokladu splňovat podmínky pro vydání takovéto veřejné listiny, Úřad její platnost zruší.

Shodu s prvopisem potvrzuje P. V.

27. Podle § 107 odst. 1 zákona o ochraně utajovaných informací v řízení o vydání osvědčení fyzické osoby pro stupeň utajení Důvěrné si Úřad k ověření podmínek pro vydání tohoto osvědčení vyžádá potřebnou informaci od příslušného orgánu státu, právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, pokud s ní nakládají.
28. Podle § 107 odst. 2 zákona o ochraně utajovaných informací v řízení o vydání osvědčení fyzické osoby pro stupeň utajení Tajné Úřad provede úkony podle odstavce 1 a dále ověří identitu účastníka řízení; k ověření identity účastníka řízení může požádat příslušnou zpravodajskou službu, popřípadě policii. Pokud získané informace nepostačují pro zjištění úplného stavu věci, lze je ověřit nebo doplnit na žádost Úřadu šetřením příslušné zpravodajské služby nebo policie k účastníkovi řízení a k osobám starším 18 let žijícím s účastníkem řízení v domácnosti.
29. Podle § 107 odst. 3 zákona o ochraně utajovaných informací v řízení o vydání osvědčení fyzické osoby pro stupeň utajení Přísně tajné Úřad provede úkony podle odstavce 2 a dále požádá příslušnou zpravodajskou službu o šetření k výskytu bezpečnostních rizik v prostředí, v němž se účastník řízení pohybuje.
30. Podle § 107 odst. 5 zákona o ochraně utajovaných informací pokud informace získané úkony v řízení o vydání osvědčení fyzické osoby pro stupeň utajení Důvěrné nepostačují pro zjištění úplného stavu věci, je Úřad oprávněn ověřit je úkony podle odstavců 2 a 3 a v řízení o vydání osvědčení fyzické osoby na stupeň utajení Tajné podle odstavce 3. V těchto případech si Úřad vyžádá písemný souhlas účastníka řízení a zároveň jej poučí o právních následcích, které nastanou, jestliže Úřad písemný souhlas neobdrží [§ 113 odst. 1 písm. e)].
31. Podle § 110 odst. 1 zákona o ochraně utajovaných informací po dobu platnosti osvědčení fyzické osoby, dokladu nebo osvědčení podnikatele, před vydáním osvědčení fyzické osoby pro cizí moc nebo osvědčení podnikatele pro cizí moc podle § 57 Úřad prověřuje za pomoci úkonů řízení, zda fyzická osoba nebo podnikatel i nadále splňují podmínky pro vydání osvědčení fyzické osoby, dokladu nebo osvědčení podnikatele.
32. Podle § 113 odst. 1 písm. e) zákona o ochraně utajovaných informací Úřad rozhodnutím řízení zastaví, jestliže účastník řízení nedal souhlas podle § 107 odst. 5, § 108 odst. 7 nebo § 109 odst. 2.
33. Po provedeném řízení dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná.
34. Soud se předně zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí, protože žalobce v žalobě namítal, že se ředitel NBÚ nevzal „v dostatečné míře“ na vědomí jím uváděné skutečnosti. Byť si je soud vědom znevýhodněného postavení žalobce v řízení, které se týká přezkumu rozhodnutí založených, byť i jen částečně, na utajovaných informacích, s nimiž se účastník řízení nemůže seznámit, toto „znevýhodněné postavení“ podle soudu žalobci nebránilo konkrétně namítat, které rozkladové námitky a jím uváděné skutečnosti žalovaný v napadeném rozhodnutí dostatečně nevypořádal. Přesto se soud uvedenou námitkou zabýval komplexně.
35. Žalobce v rozkladu předně namítal, že zpracovatelé věci zjistili v řízení mnohé informace, které směřují k úplnému zjištění stavu věci. Žalobce nejen že jim chtěl tyto informace sdělit, ale opakovaně je sděloval s podrobnostmi a návodem, jak je získat nejen od něj. Žádná z uvedených informací však nebyla zdokumentována ani vyhodnocena. V této souvislosti působí neobjektivně postup zpracovatele, kdy v úředním záznamu o nahlížení do bezpečnostního svazku opět nebyly uvedeny všechny informace, které byly při úkonu

sděleny. Dále žalobce namítal, že z jeho odpovědí na žádost NBÚ o udělení souhlasu vyplývá, že je připraven jej udělit, ale žádá, aby zpracovatel postupoval tak, aby v řízení nevznikaly průtahy a bylo zajištěno nestranné a objektivní rozhodování. Žalobce tvrdil, že jím opakovaně ústně sdělované informace měly být zadokumentovány alespoň formou úředního záznamu. Uvedl také, že ke zprávám zpravodajské služby se nemůže relevantně vyjádřit, neboť nebyl seznámen s jejich obsahem. Závěrem konstatoval, že cílem rozkladu je zrušení rozhodnutí z důvodu, že nebyl úplně a přesně zjištěn skutkový stav věci, avšak ne z důvodu neudělení souhlasu, ale z důvodu, že příslušní zaměstnanci NBÚ od počátku řízení ignorují většinu informací, které lze zjistit běžně dostupnými úkony ve smyslu § 104, § 105 a § 107 odst. 2 zákona o ochraně utajovaných informací.

36. Ředitel NBÚ se k uvedeným rozkladovým námitkám žalobce vyjádřil na str. 13 – 15 napadeného rozhodnutí. Soud v tomto bodě odkazuje na rekapitulaci vypořádání rozkladových námitok uvedenou v bodech 7 – 10 tohoto rozsudku a konstatuje, že ředitel NBÚ se veškerými v rozkladu uplatněnými námitkami žalobce podrobně zabýval a ve zcela dostatečné míře zdůvodnil, proč jim nevyhověl. Námitka žalobce, že ředitel NBÚ nevzal jím uváděné námitky v dostatečné míře na vědomí, je tedy nedůvodná.
37. Podstata věci samé spočívá v tom, zda žalobce v řízení poskytnul NBÚ nezbytnou součinnost ve smyslu § 14 odst. 3 písm. i) zákona o ochraně utajovaných informací, když opakovaně nevyhověl žádosti o poskytnutí písemného souhlasu dle § 107 odst. 5 zákona o ochraně utajovaných informací s provedením úkonů podle § 107 odst. 3 téhož zákona.
38. Soudu nezbyvá než konstatovat, že žalobní námitky se zcela mýlí se závěry, na nichž je napadené rozhodnutí vystavěno. Žalobce totiž v žalobě namítal, že NBÚ opřelo svůj závěr o přítomnosti bezpečnostního rizika zejména o informace obsažené v utajovaných zprávách příslušné zpravodajské služby. Tato skutečnost však z napadeného rozhodnutí nevyplývá. Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí zcela jednoznačně konstatoval, že u žalobce „*existuje bezpečnostní riziko podle § 14 odst. 3 písm. i) zákona*“ a dále uvedl, že „*bezpečnostní riziko podle § 14 odst. 3 písm. i) zákona, tedy opakované neposkytnutí nezbytné součinnosti v bezpečnostním řízení zahájeném podle § 101 odst. 1 zákona, shledávám v opakovaném neudělení písemného souhlasu účastníkem řízení s provedením úkonů podle § 107 odst. 3 zákona v souladu s ustanovením § 107 odst. 5 zákona, ačkoliv byl účastník řízení Úřadem opakovaně poučován o následcích takového jednání*“. Z citovaných pasáží napadeného rozhodnutí je nepochybné, že bezpečnostní riziko bylo u žalobce shledáno z důvodu neposkytnutí souhlasu ve smyslu § 107 odst. 5 zákona o ochraně utajovaných informací s provedením úkonů dle odstavce 3 téhož ustanovení a nikoliv na základě informací obsažených v utajované části spisu. Žalobce přitom uvedenou skutečnost, tj. neposkytnutí souhlasu, v žalobě až na obecné tvrzení, že se závěrem NBÚ o existenci bezpečnostního rizika u jeho osoby nesouhlasí, nijak nerozporoval (vyjádřil toliko své přesvědčení, že po celou dobu svého působení u Policie ČR a Vojenské policie vždy dodržoval zákony a ostatní právní předpisy i pravidla profesní etiky).
39. Utajované informace tvořící součást správního spisu, s nimiž se soud v rámci soudního řízení seznámil, byly toliko důvodem pro vznik pochybnosti ve smyslu § 101 odst. 1 zákona o ochraně utajovaných informací. Soud přitom z utajované části spisu ověřil, že se jednalo o okolnosti týkající se pracovního života žalobce v době jeho působení u Policie ČR a následně také u Vojenské policie. Důvodnost těchto pochybností se jal NBÚ následně prověřovat a měl v úmyslu využít k tomu určené nástroje, uvedené mimo jiné v § 107 zákona o ochraně utajovaných informací. Úkony, které může NBÚ na základě uděleného

souhlasu účastníka řízení provést, spočívají např. ve vyžádání si informací od některého z úřadů státu, právnické osoby či podnikající fyzické osoby. NBÚ má dále pravomoc ověřit identitu účastníka řízení, o což může požádat příslušnou zpravodajskou službu, příp. policii. Pokud takto získané informace nepostačují ke zjištění úplného stavu věci, lze je na žádost NBÚ doplnit šetřením příslušné zpravodajské služby nebo policie k účastníkovi řízení a k osobám starším 18 let žijícím s účastníkem řízení v domácnosti. K provedení uvedených úkonů však NBÚ dle § 107 odst. 5 zákona o ochraně utajovaných informací potřeboval písemný souhlas žalobce.

40. Soud ze správního spisu ověřil, že NBÚ zaslal žalobci žádost o udělení souhlasu ve smyslu § 107 odst. 5 zákona o ochraně utajovaných informací celkem třikrát. Jednalo se o žádost ze dne 3. 6. 2021, č.j. 45945/2021-NBÚ/P, která byla žalobci doručena dne 30. 6. 2021. Dále byla žalobci zaslána žádost ze dne 16. 7. 2021, č.j. 59577/2021-NBÚ/P, která mu byla doručena dne 20. 7. 2021. Poslední žádost ze dne 16. 8. 2021, č.j. 67606/2021-NBÚ/P byla žalobci doručena dne 19. 8. 2021. Žalobce v první odpovědi datované dnem 9. 7. 2021 reagoval na žádost tak, že uvedl: „Z těchto důvodů zřejmého nesouladu informací uvedených v Žádosti o udělení písemného souhlasu a informací uvedených v tiskopisu Souhlas fyzické osoby jsem nucen Vám tento dokument nevyplněný vrátit v příloze této odpovědi zpět.“ Ve druhé odpovědi datované dnem 30. 7. 2021 žalobce uvedl, že „na základě výše uvedeného a to zejména průběžného důkladného prostudování spisového materiálu vedeného úřadem, hodnocením postupu a provádění jednotlivých úkonů zpracovateli, detailní znalosti oblasti střelectví a vzdělávání dospělých v manipulaci se zbraněmi a střelbě, oblasti rezortu obrany i vnitra, včetně interních normativních aktů upravujících střeleckou a další přípravu, oblasti trestních a přestupkového práva a v neposlední řadě případu, pro který bylo bezpečnostní řízení o zrušení platnosti osvědčení zahájeno, Vám písemný souhlas v příloze Vaší žádosti č.j. 59577/2021-NBÚ/P v současnosti s vědomím aktuálního stavu bezpečnostního řízení o zrušení platnosti osvědčení a možnosti provádění úkonů za účelem zjišťování úplného stavu věci v rozsahu nezbytném pro rozhodnutí úřadem i bez mého souhlasu neudělují s tím, že toto mé rozhodnutí není konečné a může se změnit.“
41. Ve třetí zaslané odpovědi žalobce setrval na svém dosavadním stanovisku a uvedl, že „S odvoláním na předchozí korespondenci a výše uvedené jsem nucen konstatovat, že Vám písemný souhlas v příloze Vaší žádosti č.j. 67606/2021-NBÚ/P v současnosti neudělují s tím, že toto mé rozhodnutí není končené a může se změnit.“
42. Ze správního spisu plyne, že žalobce byl na udělení souhlasu dotázán také při nahlížení do bezpečnostního svazku, které se uskutečnilo dne 29. 9. 2021 a o němž byl sepsán úřední záznam č.j. 79284/2021-NBÚ/P. Dle tohoto úředního záznamu byl žalobce na závěr nahlížení dotázán, zda u něj došlo po nahlédnutí do bezpečnostního svazku ke změně názoru týkajícího se udělení souhlasu s provedením úkonů podle § 107 odst. 2 a 3 zákona o ochraně utajovaných informací. Žalobce byl požádán, aby se vyjádřil, zda v souladu s § 107 odst. 5 téhož zákona souhlas uděluje či neuděluje. Žalobce k tomu uvedl, že se k této věci i k čemukoliv dalšímu odmítá jakkoliv vyjadřovat a bude s NBÚ komunikovat pouze písemnou formou.
43. Vzhledem k výše uvedenému není pochyb o tom, že žalobce v průběhu správního řízení neudělil NBÚ požadovaný souhlas ve smyslu § 107 odst. 5 zákona o ochraně utajovaných informací, který byl potřebný k řádnému zjištění skutkového stavu. NBÚ přitom žalobce ve všech shora uvedených žádostech o poskytnutí souhlasu opakovaně poučil o následcích, které pro něj může neudělení souhlasu mít. V každé ze žádostí bylo obsaženo poučení o

tom, že „Jestliže Úřad neobdrží požadovaný souhlas a nebude-li z tohoto důvodu schopen zjistit úplný stav věci, bude při svém rozhodování vycházet z údajů, které shromáždil pomocí ostatních úkonů řízení. Případné neudělení souhlasu ze strany držitele osvědčení může Úřad posuzovat jako vědomou nesoučinnost fyzické osoby a případně jako maření účelu bezpečnostního řízení, které směřuje k úplnému a přesnému zjištění stavu věci v rozsahu, který je nezbytný pro posouzení, zda držitel osvědčení nadále splňuje podmínky pro jeho vydání uvedené v § 12 zákona. Neudělení požadovaného souhlasu tak může Úřad v odůvodněných případech považovat za chování, které naplňuje znaky některého bezpečnostního rizika uvedeného v ustanovení § 14 zákona.“

44. Soud se dále musel zabývat otázkou, zda postup spočívající v tom, že žalovaný zrušil na základě neudělení souhlasu ve smyslu § 107 odst. 5 zákona o ochraně utajovaných informací žalobcovo Osvědčení s tím, že u žalobce shledal bezpečnostní riziko z důvodu neposkytnutí součinnosti ve smyslu § 14 odst. 3 písm. i) téhož zákona, byl v souladu se zákonem. Z ustanovení § 14 odst. 3 písm. i) zákona o ochraně utajovaných informací jednoznačně vyplývá, že opakované neposkytnutí nezbytné součinnosti v řízení o zrušení osvědčení zahájeném z úřední povinnosti (§101 odst. 1 zákona o ochraně utajovaných informací) lze považovat za bezpečnostní riziko, přičemž dle § 14 odst. 1 zákona o ochraně utajovaných informací podmínku bezpečnostní spolehlivosti splňuje pouze osoba, u níž nebylo bezpečnostní riziko zjištěno. Ustanovení § 12 odst. 1 písm. d) zákona o ochraně utajovaných informací přitom jako podmínku vydání (a držení) osvědčení fyzické osobě stanoví naplnění podmínky bezpečnostní spolehlivosti.
45. Z uvedeného tedy plyne, že žalobce neposkytnutím součinnosti při bezpečnostním řízení (neudělením souhlasu podle § 107 odst. 5 zákona o ochraně utajovaných informací) naplnil definici bezpečnostního rizika, čímž pozbyl bezpečnostní spolehlivosti ve smyslu § 14 odst. 1 zákona o ochraně utajovaných informací, a tím dle § 12 odst. 1 písm. d) téhož zákona pozbyl také oprávnění k dalšímu držení Osvědčení. Ustanovení § 101 odst. 2 zákona o ochraně utajovaných informací stanoví, že přestal-li držitel osvědčení fyzické osoby, osvědčení podnikatele nebo dokladu splňovat podmínky pro vydání takového veřejné listiny, NBÚ její platnost zruší. NBÚ je na základě § 110 odst. 1 zákona o ochraně utajovaných informací povinen po dobu platnosti osvědčení za pomoci úkonů řízení prověřovat, zda fyzická osoba i nadále podmínky pro vydání osvědčení splňuje. NBÚ tedy postupoval zcela v souladu se zákonem, jestliže na základě neudělení souhlasu ze strany žalobce (čím došlo ke vzniku bezpečnostního rizika) platnost jeho Osvědčení zrušil.
46. Na tomto závěru nemůže nic změnit ani skutečnost, že žalobce v každé ze svých odpovědí uvedl, že jeho rozhodnutí stran neudělení souhlasu není konečné a může se změnit. Faktem totiž zůstává, že žalobce v řízení požadovaný souhlas neudělil (jeho rozhodnutí se v průběhu řízení nezměnilo), a neposkytl tedy NBÚ ve smyslu zákona o ochraně utajovaných informací nezbytnou součinnosti při bezpečnostním řízení.
47. Závěrem soud konstatuje, že námitky uplatněné v doplnění žaloby nebyly rozšířením žalobních bodů obsažených v žalobě, ale jednalo se o zcela nové námitky, jež byly uplatněny opožděně, tj. po marném uplynutí zákonem stanovené lhůty k rozšíření žalobních bodů (§ 71 odst. 2 ve spojení s § 72 odst. 1 s.r.s.), a již proto k nim soud nemůže přihlížet. Nutno dodat, že se jednalo o námitky ryze procesní povahy, které žalobce dozajista mohl uplatnit v zákonné lhůtě.

48. Soud tedy nepřisvědčil žádné ze žalobních námitek a neshledal ani žádnou nezákonnost či vady napadeného rozhodnutí a jemu předcházejícího správního řízení, k nimž by měl přihlédnout z úřední povinnosti. Proto žalobu prvním výrokem rozsudku podle § 78 odst. 7 s.ř.s. jako nedůvodnou zamítl.
49. Žalobce nebyl ve sporu úspěšný a žalovanému v řízení žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly. Soud proto ve druhém výroku rozsudku v souladu s § 60 s.ř.s. rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 14. prosince 2023

Mgr. Martin Kříž v. r.
předseda senátu